

Naturresursfrågor och vattenrätt

Sammanfattning

I detta betänkande behandlar utskottet motioner som väcktes under den allmänna motionstiden 2005 och som rör naturresursfrågor och vattenrätt.

Utskottet föreslår att riksdagen med bifall till ett motionsförslag tillkännager som sin mening för regeringen vad utskottet anför om att utreda förutsättningarna att ändra regelverket så att regleringsföretagen kan åläggas att anlägga laxtrappor eller andra fiskvandringssvågar i alla reglerade vattendrag.

Utskottet avstyrker övriga motionsyrkanden.

Till betänkandet har fogats 17 reservationer och 2 särskilda yttranden.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	4
Redogörelse för ärendet	6
Utskottets överväganden	7
Vindkraft	7
Lokaliseringsfrågor avseende vindkraftsutbyggnad	7
Yrkesfiskets intressen	8
Ansvaret för utjänta vindkraftverk	9
Krav avseende vindkraftsutbyggnad	10
Åtgärder som påskyndar vindkraftsutbyggnaden	12
Vattenrätt	12
Omprövning av vattendomar	12
Åtgärder till förmån för fiske	14
Muddring	16
Utrivning	17
Nationalstadsparker	18
Nationalstadsparken	18
Ny nationalstadspark	19
Övriga frågor som rör naturresurser	19
Vattenförsörjning som riksintresse	19
Betsrätt vid fåbodbruk	20
Reservationer	22
1. Lokaliseringsfrågor avseende vindkraftsutbyggnad, punkt 1 (m)	22
2. Lokaliseringsfrågor avseende vindkraftsutbyggnad, punkt 1 – motiveringen (fp)	23
3. Ansvaret för utjänta vindkraftverk, punkt 3 (m, fp)	23
4. Krav avseende vindkraftsutbyggnad, punkt 4 (m)	24
5. Krav avseende vindkraftsutbyggnad, punkt 4 – motiveringen (fp)	25
6. Åtgärder som påskyndar vindkraftsutbyggnaden, punkt 5 – motiveringen (m)	25
7. Åtgärder som påskyndar vindkraftsutbyggnaden, punkt 5 – motiveringen (fp)	26
8. Åtgärder som påskyndar vindkraftsutbyggnaden, punkt 5 (mp)	26
9. Omprövning av vattendomar, punkt 6 (v, c, mp)	27
10. Omprövning av vattendomar, punkt 6 (m)	28
11. Omprövning av vattendomar, punkt 6 (kd)	29
12. Åtgärder till förmån för fiske, punkt 7 (s)	30
13. Muddring, punkt 8 (m)	32
14. Nationalstadsparken, punkt 10 (c)	32
15. Nationalstadsparken, punkt 10 (mp)	34
16. Vattenförsörjning som riksintresse, punkt 12 (kd, c)	35
17. Betsrätt vid fåbodbruk, punkt 13 (fp, kd, v, c)	36
Särskilda yttranden	38
1. Yrkesfiskets intressen, punkt 2 (kd)	38
2. Nationalstadsparken och Ny nationalstadspark, punkterna 10 och 11 (fp)	38

Bilaga

Förteckning över behandlade förslag	39
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2005	39

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Lokaliseringsfrågor avseende vindkraftsutbyggnad

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:N307 yrkande 9, 2005/06:Bo231 och 2005/06:Bo300 yrkande 13 i denna del.

Reservation 1 (m)

Reservation 2 (fp) – motiveringen

2. Yrkesfiskets intressen

Riksdagen avslår motion 2005/06:MJ451 yrkande 4.

3. Ansvar för uttjänta vindkraftverk

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:Bo256 yrkande 17 och 2005/06:Bo284.

Reservation 3 (m, fp)

4. Krav avseende vindkraftsutbyggnad

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:N307 yrkandena 6–8 och 2005/06:Bo300 yrkande 13 i denna del.

Reservation 4 (m)

Reservation 5 (fp) – motiveringen

5. Åtgärder som påskyndar vindkraftsutbyggnaden

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:N338 yrkande 15 och 2005/06:Bo323.

Reservation 6 (m) – motiveringen

Reservation 7 (fp) – motiveringen

Reservation 8 (mp)

6. Omprövning av vattendomar

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:MJ520 yrkande 3, 2005/06:MJ596 yrkande 23 och 2005/06:Bo235.

Reservation 9 (v, c, mp)

Reservation 10 (m)

Reservation 11 (kd)

7. Åtgärder till förmån för fiske

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad utskottet anför. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:MJ520 yrkande 2 och avslår motionerna 2005/06:MJ355 yrkande 1 och 2005/06:Bo210.

Reservation 12 (s)

8. Muddring

Riksdagen avslår motion 2005/06: MJ240.

Reservation 13 (m)

9. Utrivning

Riksdagen avslår motion 2005/06: Bo306.

10. Nationalstadsparken

Riksdagen avslår motionerna 2005/06: Bo227 yrkandena 1–4, 2005/06: Bo240 yrkande 1 och 2005/06: Bo283 yrkandena 1–3.

Reservation 14 (c)

Reservation 15 (mp)

11. Ny nationalstadspark

Riksdagen avslår motion 2005/06: Bo201.

12. Vattenförsörjning som riksintresse

Riksdagen avslår motion 2005/06: MJ596 yrkande 27.

Reservation 16 (kd, c)

13. Betesrätt vid fåbodbruk

Riksdagen avslår motion 2005/06: MJ594 yrkande 24.

Reservation 17 (fp, kd, v, c)

Stockholm den 20 april 2006

På bostadsutskottets vägnar

Ragnwi Marcelind

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Ragnwi Marcelind (kd), Owe Hellberg (v), Anders Ygeman (s), Lilian Virgin (s), Marietta de Pourbaix-Lundin (m), Nina Lundström (fp), Siw Wittgren-Ahl (s), Maria Öberg (s), Mariam Osman Sherifay (s), Carl-Axel Roslund (m), Gunnar Sandberg (s), Lars Tysklind (fp), Rigmor Stenmark (c), Leif Jakobsson (s), Ewa Thalén Finné (m), Sten Lundström (v) och Helena Hillar Rosenqvist (mp).

Redogörelse för ärendet

I detta betänkande behandlar utskottet förslag som väckts under den allmänna motionstiden 2005 och som rör naturresursfrågor och vattenrätt.

Motionerna har detta år sorterats in under rubrikerna Vindkraft (med underrubrikerna Lokaliseringsfrågor avseende vindkraftsutbyggnad, Yrkesfiskets intressen, Ansvar för uttjänade vindkraftverk, Krav avseende vindkraftsutbyggnad och Åtgärder som påskyndar vindkraftsutbyggnaden), Vattenrätt (med underrubrikerna Omprövning av vattendomar, Åtgärder till förmån för fiske, Muddring och Utrivning), Nationalstadsparker (med underrubrikerna Nationalstadsparken och Ny nationalstadspark) och Övriga frågor som rör naturresurser (med underrubrikerna Vattenförsörjning som riksintresse och Betesrätt vid fäbodbruk).

Utskottets överväganden

Vindkraft

Lokaliseringsfrågor avseende vindkraftsutbyggnad

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsförslagen som avser lokaliseringsfrågor avseende vindkraftsutbyggnad.

Jämför reservationerna 1 (m) och 2 (fp).

Motionerna

Motion 2005/06:N307 (m) yrkande 9 rör nationella mål och riksintresseområden för vindkraftens utbyggnad. Motionärerna anser att det inte behövs nationella planeringsmål för vindkraftsutbyggnad och att etablering av vindkraft inte skall främjas genom att vissa områden hävdas som riksintressen. Utbyggnaden skall ske på dess egna meriter.

Motion 2005/06:Bo300 (m) yrkande 13 (i denna del) behandlar också villkoren för vindkraft. Av motionen framgår bl.a. att det inte skall sättas upp särskilda nationella planeringsmål för vindkraftsproduktion. För det fall att staten skall peka ut områden av riksintresse inom energiområdet bör det enligt motionärerna vara över den totala energiproduktion som staten anser behövs inom Sverige.

I motion 2005/06:Bo231 (m) yrkas att vindkraftsetableringar inte skall tillåtas i Öresund. Motionärerna uppger att Öresund betyder oerhört mycket för livsmiljön i Västskåne, och därför skall inga vindkraftverk tillåtas där.

Utskottets ställningstagande

De frågor som väcks i de båda motionerna som rör vindkraft som riksintresse, dvs. motionerna 2005/06:Bo300 (m) yrkande 13 och 2005/06:N307 (m) yrkande 9, har aktualiserats och behandlats tidigare (se betänkandena 2003/04:BoU4 och 2004/05:BoU4). Som utskottet då konstaterat är själva utpekandet av områden av riksintresse en process som bygger på en dialog mellan olika intressenter, dels mellan länsstyrelserna och de olika centrala verk som har i uppgift att ange sina anspråk, dels mellan en enskild länsstyrelse och en kommun i samband med planläggning. Det är genom dessa dialoger som områden slutligen får sin avgränsning. När det är fråga om lämplig användning av mark- och vattenområden inom en kommun är det i första hand en kommunal fråga att göra bedömningen om användningen är lämplig, och det är kommunen som tar ställning till lämplig mark- och

vattenanvändning, bl.a. med stöd av plan- och bygglagen. Vid prövningarna är det naturligtvis av stor vikt att tillfredsställande utredningar finns om konsekvenserna, i första hand miljökonsekvenserna.

Vindkraft som energikälla är ett område som regeringen kommer att satsa särskilt på de kommande åren. Detta framgår av den proposition (prop. 2005/06:143 Miljövänlig el med vindkraft – åtgärder för ett livskraftigt vindbruk) som regeringen nyligen överlämnade till riksdagen. Av propositionen framgår att regeringens bedömning är att vindkraften bör få högre prioritet än för närvarande. Regeringen presenterar också inriktningen på arbetet med vindkraft och vindbruk under de kommande fem åren, bl.a. redovisas insatser i form av stöd till kommuners översiktsplanering och sänkt fastighetsskatt. Propositionen bereds av näringsutskottet.

Utskottet har vid tidigare års motionsbehandling uttalat att det ser positivt på att områden av riksintresse har pekats ut. Enligt utskottets bedömning har inget framkommit som ger utskottet anledning att nu göra en annan bedömning när det gäller lokaliseringsfrågor avseende vindkraftsutbyggnad. Utskottet anser därför att motionerna 2005/06:Bo300 (m) yrkande 13 i denna del och 2005/06:N307 (m) yrkande 9 bör avslås av riksdagen.

När det gäller förslagen i motion 2005/06:Bo231 (m) konstaterar utskottet att kraven på miljökonsekvensbeskrivningar enligt miljöbalken ställer krav på att belysa konsekvenser för miljön i vid bemärkelse, vilket bl.a. kan avse kulturmiljöer och friluftsliv. Dessutom är det, som tidigare angetts, en kommunal angelägenhet att avgöra vad som är lämplig mark- och vattenanvändning inom kommunens gränser. Utskottet gör bl.a. mot bakgrund härav bedömningen att lagstiftningen kan anses tillgodose kraven på avvägningar i de enskilda fallen. Därför avstyrker utskottet motion 2005/06:Bo231 (m).

Yrkesfiskets intressen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionen som rör yrkesfiskets intressen.

Jämför särskilt yttrande 1 (kd).

Motionen

I motion 2005/06: MJ451 (kd) yrkande 4 framförs att yrkesfiskets intressen måste beaktas vid planering av havsbaserade vindkraftverk. Anläggningar bör inte placeras i områden där yrkesfisket skadas eller hindras.

Utskottets ställningstagande

Behovet av hänsynstagande till yrkesfiskets intressen har aktualiserats under den allmänna motionstiden även tidigare år. I betänkande 2004/05:BoU4 uttalade utskottet följande.

De utgångspunkter som motionärerna bakom övriga motionsförslag lyfter fram torde delas av så gott som alla. Det är således av stor vikt att det vid ställningstaganden till ansökningar om tillstånd till havsbaserad vindkraft finns tillfredsställande utredningar om miljökonsekvenserna att tillgå så att bl.a. effekterna för fisket, vilket efterlyses i en av motionerna, kan bedömas. Detta har också kommit till uttryck i lagstiftningen. Således skall normalt en miljökonsekvensbeskrivning ingå i en ansökan om tillstånd enligt 9 och 11 kap. MB samt finnas vid tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. MB (se 6 kap. 1 § MB), dvs. i fall då tillstånd enligt miljöbalken söks för uppförande av vindkraftverk. Det motionärerna efterlyser torde därför enligt utskottets mening i allt väsentligt redan vara uppnått.

Regeringens obligatoriska tillåtlighetsprövning av större vindkraftsetableringar har slopats sedan utskottet senast behandlade yrkesfiskets intressen. Detta påverkar emellertid inte utskottets bedömning i sak eftersom kraven på konsekvensbedömningar, som är det avgörande i denna del, fortfarande kvarstår vid ansökan om tillstånd. Därför anser utskottet att inget har framkommit som ger utskottet anledning att detta år göra en annan bedömning avseende yrkesfiskets intressen. Motion 2005/06:MJ451 (kd) yrkande 4 avstyrks.

Ansvaret för uttjänta vindkraftverk

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsförslagen om ansvaret för uttjänta vindkraftverk.

Jämför reservation 3 (m, fp).

Motionerna

I två motioner tas frågan om ansvar för uttjänta vindkraftverk upp. I motion 2005/06:Bo256 (fp) yrkande 17 föreslås att det skall införas en återvinningsförsäkring för vissa byggnationer, bl.a. vindkraftverk, och i motion 2005/06:Bo284 (s) aktualiseras frågan om producentansvar för vindkraftverk.

Utskottets ställningstagande

Förslag liknande de ovan nämnda har framförts i motioner som behandlats i tidigare motionsbetänkanden. Av betänkande 2004/05:BoU4 framgår följande.

Utskottet har tidigare pekat på att regeringen i mars år 2001 tillåtlighetsprövade en gruppstation för vindkraft på Lillgrund i Öresund, Malmö kommun. Regeringen, som har att pröva tillåtlighetsfrågan beträffande vissa större vindkraftsanläggningar, lämnade tillstånd och föreskrev som villkor att sökandebolaget skulle ställa säkerhet för erforderliga kostnader i samband med en nedläggning, inkluderande rivningskostnader. Prövningen gjordes enligt naturresurslagen. Miljöbalken ger regeringen möjligheter att föreskriva motsvarande villkor (17 kap. 7 § MB). Även övriga prövningsmyndigheter har möjlighet att villkora tillståndsbeslut. De kan bl.a. föreskriva att säkerhet skall ställas för kostnaderna för återställningsåtgärder som verksamheten kan föranleda (16 kap. 3 § MB). Härigenom ges således möjligheter för prövningsmyndigheterna att vid tillståndsgivningen ställa sådana villkor som motionärerna torde eftersträva. Utskottet har även erfarit att möjligheterna att ställa dessa villkor utnyttjas och förutsätter att regeringen, som bl.a. i samband med sin tillåtlighetsprövning kommer i kontakt med problematiken, följer frågan och tar de initiativ som eventuellt skulle behövas.

Motionerna avstyrks.

Som nämnts ovan har den obligatoriska tillåtlighetsprövningen för vindkraft slopats. Regeringen kommer trots detta att ha möjlighet att följa utvecklingen avseende vindkraftsbyggnationer och om det visar sig nödvändigt ta initiativ till eventuella förändringar. Motionsförslagen avstyrks.

Krav avseende vindkraftsutbyggnad

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsförslagen om krav avseende vindkraftsutbyggnad.

Jämför reservationerna 4 (m) och 5 (fp).

Motionerna

Två motioner rör olika krav i samband med vindkraftsutbyggnad. Motion 2005/06:N307 (m) yrkandena 6–8 innehåller förslag om miljö- och detaljplanprövning vid vindkraftsetablering, respektavstånd mellan bebyggelse och vindkraft samt riktvärden för buller från vindkraftverk. Motsvarande överväganden och förslag tas upp i motion 2005/06:Bo300 (m) yrkande 13 (i denna del).

Utskottets ställningstagande

Yrkanden motsvarande de som nu framställs har tidigare behandlats av utskottet. I betänkande 2004/05:BoU4 uttalade utskottet bl.a. följande.

Liksom vid behandlingen under förra riksmötet kan utskottet även nu konstatera att de frågor som aktualiseras i motionerna är sådana som lämpligen hanteras på samma sätt som andra planfrågor eller bygglovsfrågor. Det innebär att kommunerna bör ha ett väsentligt inflytande,

bl.a. genom sitt planmonopol. Samtidigt bör det finnas ett visst utrymme för statlig kontroll, t.ex. vid kollisioner med riksintressen eller miljökvalitetsnormer. Vidare bör frågorna kunna komma under domstolsprövning, t.ex. vid överklagande av bygglov.

Mot denna bakgrund finner utskottet sammanfattningsvis inte tillräckliga skäl för att gå något av motionsförslagen till mötes.

Behovet av samlad prövning vid vindkraftsutbyggnad har behandlats av PBL-kommittén, som har haft i uppdrag att se över plan- och bygglagstiftningen. I slutbetänkandet Får jag lov? Om planering och byggande (SOU 2005:77) föreslår kommittén bl.a. en förbättrad samordning i fråga om handläggningen av en bygglovsansökan och en anmälan enligt miljöbalken och av detaljplanering och tillståndsprövning samt tydligare krav när det gäller planläggning för enstaka vindkraftverk. Kommittén föreslår också en ändrad instansordning för att möjliggöra en samordnad överprövning av ärenden enligt PBL och miljöbalken. Betänkandet har remissbehandlats och beredning pågår inom Regeringskansliet.

Regeringen har, som tidigare nämnts, nyligen överlämnat proposition 2005/06:143 Miljövänlig el med vindkraft – åtgärder för ett livskraftigt vindbruk i vilken regeringen anför att vindkraften bör ges högre prioritet. I propositionen aviserar regeringen bl.a. att kommunerna kommer att ges särskilt stöd för att i översiktsplanerna utveckla förutsättningarna för utbyggnad av vindkraftsanläggningar. Dessutom anger regeringen att den de kommande fem åren kommer att inrikta sina insatser mot bl.a. fortsatt för- enklingsarbete och översyn för att underlätta för vindkraften.

I detta sammanhang kan också nämnas de uppdrag som regeringen har gett till bl.a. Statens energimyndighet (Energimyndigheten), Naturvårdsverket och Boverket. Avsikten med uppdragen är att tydliggöra myndigheternas uppgifter när det gäller vindkraft och underlätta utbyggnaden av vindkraft. Exempelvis anges i Energimyndighetens regleringsbrev att myndigheten skall höja kunskapsnivån om vindkraftens egenskaper och möjligheter. Dessutom skall Energimyndigheten, som nationell expertmyndighet, vara pådrivande i det nationella arbetet med att främja vindkraften. Boverket har bl.a. fått i uppdrag att särskilt redovisa arbetet med att skapa planmässiga förutsättningar för att planeringsmålet om 10 TWh kan uppnås till 2015 och att genom informationsinsatser öka kompetensen hos framför allt länsstyrelser och kommuner avseende planering för vindkrafts-etablering.

Eftersom de yrkanden som framförs i motionerna i stor utsträckning har koppling till lämnade förslag och det i övrigt pågående arbetet bör beredningen inom Regeringskansliet och regeringens kommande ställningstaganden avvaktas. Utskottet anser därför att motionerna, dvs. 2005/06:N307 (m) yrkandena 6–8 och 2005/06:Bo300 (m) yrkande 13 i denna del, bör avslås av riksdagen.

Åtgärder som påskyndar vindkraftsutbyggnaden

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsförslagen om åtgärder för att påskynda vindkraftsutbyggnaden.

Jämför reservationerna 6 (m), 7 (fp) och 8 (mp).

Motionerna

I motion 2005/06:N338 (mp, -) yrkande 15 föreslås en utredning om planlagstiftningen för att ge förslag på åtgärder för att påskynda vindkraftsutbyggnaden.

I motion 2005/06:Bo323 (s) förordas också åtgärder för att underlätta vindkraftsutbyggnad.

Utskottets ställningstagande

När det gäller åtgärder för att påskynda vindkraftsutbyggnaden anser utskottet, liksom när det gäller krav avseende vindkraftsutbyggnad, att det finns anledning att avvakta regeringens kommande ställningstaganden. Dessutom har regeringen i den ovannämnda propositionen, 2005/06:143, aviserat att regeringen har för avsikt att göra särskilda insatser för att underlätta vindkraftsetableringar. Mot bakgrund av detta bör motionsförslagen nu avslås. Utskottet avstyrker därför motionerna 2005/06:N338 (mp, -) yrkande 15 och 2005/06:Bo323 (s).

Vattenrätt

Omprövning av vattendomar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsförslagen som rör omprövning av vattendomar.

Jämför reservationerna 9 (v, c, mp), 10 (m) och 11 (kd).

Motionerna

Tre motioner rör behovet av omprövning av vattendomar.

I motion 2005/06:MJ520 (v) yrkande 3 anføres att en vattendom bör omförhandlas om den påtagligt strider mot dagens kunskaper och motverkar t.ex. naturvårds- och miljöintressen.

Enligt motion 2005/06:MJ596 (kd) yrkande 23 behövs en utredning om möjligheterna att ompröva äldre vattendomar i syfte att skapa förbifartsvägar för vandringsfisk.

I motion 2005/06:Bo235 (m) yrkas ett säkerställande av vattenkraftens produktionskapacitet. Motionärerna anför att omfattande samhällsekonomiska förluster står för dörren om inte omprövningarna av vattendomar görs på ett sådant sätt att vattenkraftens produktionsförmåga bevaras och i bästa fall effektiviseras. En översyn av miljöbalken och andra bestämmelser bör därför genomföras i syfte att säkerställa ett bevarande av vattenkraftens totala produktionskapacitet.

Utskottets ställningstagande

Förslag som rör omprövning av vattendomar har behandlats i tidigare betänkanden (se bl.a. bet. 2004/05:BoU4). Förslagen har vid dessa tillfällen avstyrkts av utskottet främst med hänvisning till att regeringen hade för avsikt att ge Miljöbalkskommittén tilläggsdirektiv för att behandla prövningsorganisationen för vattenärenden. Organisationen har ansetts ha betydelse också för omprövning av vattendomar.

Utskottet kan konstatera att Miljöbalkskommittén nu avslutat sitt arbete och att kommittén aldrig fick tilläggsdirektiv avseende prövningsordningen. Även om kommittén inte fick tilläggsdirektiv fortsätter beredningen av den framtida prövningsordningen inom Regeringskansliet. Exempelvis har Naturvårdsverket haft ett regeringsuppdrag att lämna förslag på vilka vattenverksamheter som bör vara anmälningsskyldiga, vilka myndigheter som bör utöva tillsynen över dessa samt förändringar av avgifter kopplade till de anmälningsskyldiga verksamheterna. Uppdraget redovisades i rapporten Anmälningsskyldiga vattenverksamheter, tillsynsmyndigheter, avgifter i mars 2006 och bereds nu inom Regeringskansliet.

Behovet av omprövning av vattendomar har aktualiserats av regeringen i en skrivelse som nyligen överlämnades till riksdagen (skr. 2005/06:171 Vissa fiskeripolitiska frågor). Skrivelsen bereds av miljö- och jordbruksutskottet. I skrivelsen behandlas bl.a. en rapport från Fiskeriverket som lämnades 2004 och som rörde behovet av omprövning av vattendomar och kompensationsåtgärder. Av regeringens skrivelse framgår bl.a. att regeringen anser att det är viktigt att omprövningsverksamhet, av både domar och utdömda fiskeavgifter, prioriteras och genomförs med en bredare inriktning och i en snabbare takt. I skrivelsen aviserar regeringen att den avser att ge Kammarkollegiet och Fiskeriverket i uppdrag att i samråd med länsstyrelserna rapportera den hittillsvarande verksamheten med omprövning och tillsyn av vattendomar och vattenföretag samt föreslå hur denna kan utökas och effektiviseras.

Omprövning av vattendomar kan i dagsläget aktualiseras av verksamhetsutövaren eller av det allmänna. I samband med en omprövning kan nya krav införas, exempelvis om det konstateras att fisket skadats. Utskottet

delar regeringens bedömning att det behövs en översyn av i vilken omfattning som initiativ till sådana omprövningar tas. Enligt utskottet bör det klarläggas om det finns brister i regelverket eller om det är andra motiv som gör att möjligheterna till omprövningar inte utnyttjas i tillräcklig utsträckning. Eftersom regeringen redan aviserat att den kommer att ge myndighetsuppdrag med den inriktning som motionsförslagen syftar till och frågan om prövning av vattenärenden bereds av Regeringskansliet, behövs det i nuläget enligt utskottets bedömning inga särskilda tillkännagivanden i denna del. I stället bör utfallet av uppdragen och regeringens kommande ställningstaganden avvaktas.

Utskottet avstyrker därför motionsförslagen rörande omprövning av vattendomar.

Åtgärder till förmån för fiske

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör tillkännage som sin mening för regeringen vad utskottet anför om att utreda förutsättningarna att ändra regelverket så att regleringsföretagen kan åläggas att anlägga laxtrappor eller andra fiskvandring svägar i alla reglerade vattendrag. Därmed bifaller utskottet ett motionsförslag. Övriga motionsförslag som rör åtgärder till förmån för fiske bör avslås.

Jämför reservation 12 (s).

Motionerna

Tre motioner tar upp frågor som rör åtgärder till förmån för fiske.

I motion 2005/06:MJ355 (v) yrkande 1 framhålls behovet av att säkra fri fiskvandring i Emån.

I motion 2005/06:MJ520 (v) yrkande 2 begärs att regelverket ändras så att regleringsföretagen åläggas att anlägga fiskvandring svägar i reglerade vattendrag.

Enligt motion 2005/06:Bo210 (kd) behövs förbättring av fiskpassagen i Stornorrfors kraftverk.

Utskottets ställningstagande

För att få bedriva vattenverksamhet krävs vanligtvis tillstånd enligt 11 kap. miljöbalken. I samband med denna tillståndsprövning görs en bedömning av bl.a. skador på fisket. Kan den som skall bedriva vattenverksamheten skada fisket framgår det av 11 kap. 8 § miljöbalken att denne är skyldig att utan ersättning vidta och för framtiden underhålla behövliga anordningar för fiskens framkomst eller fiskets bestånd, släppa fram vatten för ändamålet sant iaktta de villkor och förelägganden i övrigt som på grund

av verksamheten kan behövas till skydd för fisket i det vatten som berörs av vattenverksamheten eller i angränsande vattenområde. Ett alternativ till villkor eller förelägganden kan vara särskilda fiskeavgifter. Krav på åtgärder är således lagreglerade och kan dessutom göras gällande också i samband med omprövningar av tidigare meddelade tillstånd. Omprövning kan begäras av verksamhetsutövaren eller staten, exempelvis kan en länsstyrelse begära en omprövning av villkoren i ett tillstånd.

Regleringsföretagen är därmed enligt gällande lagstiftning ansvariga för kompensationsåtgärder i situationer då fisket skadats eller kan skadas på grund av vattenverksamhet. Utskottets bedömning är att det är väsentligt att utnyttja de möjligheter som i dag finns att ställa krav på den som vill bedriva eller bedriver vattenverksamhet att ordna och underhålla de anordningar som behövs för fiskets framkomst eller bestånd. Det finns också anledning att sträva efter möjligheter att effektivisera arbetet i denna del, exempelvis när det gäller tillståndsprövningar, omprövningar och tillsyn, och att regeringen – för det fall att brister i regelverket konstateras – snart återkommer till riksdagen med förslag till nya eller ändrade bestämmelser.

På ett område anser utskottet att det finns anledning att behandla behovet av regeländringar med förtur och det gäller vandringsvägar för lax i reglerade vattendrag. Skälet till detta är att det är viktigt att snabbt gå vidare för att förbättra laxens möjligheter att reproducera sig. De utbyggda älvarna behöver förses med laxtrappor så att de livskraftiga laxarna kan ta sig upp till naturliga lekplatser. Detta är förenat med betydande kostnader som kraftbolagen måste ta ett ansvar för. En lösning skulle därför kunna vara att ålägga regleringsföretagen att bygga laxtrappor eller andra fungerande vandringsvägar vid alla dammar och kraftverk så att fisken kan vandra fritt. Förutsättningarna för att på detta sätt förmå regleringsföretagen att bygga laxtrappor eller andra fungerande vandringsvägar vid alla dammar och kraftverk är angelägna och bör enligt utskottets bedömning utredas av regeringen i särskild ordning, dvs. utan att avvakta de av regeringen aviserade utredningarna och regeringens ställningstaganden rörande vattenverksamheter i övrigt. Regeringen bör därför snart utreda denna fråga och återkomma till riksdagen med nödvändiga lagförslag med anledning av det anförda.

Vad utskottet anför med anslutning till motion 2005/06:MJ520 (v) yrkande 2 bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Det innebär att de övriga motionerna, 2005/06:MJ355 (v) yrkande 1 och 2005/06:Bo210 (kd), blir delvis tillgodosedda.

Muddring

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsförslaget om muddring.

Jämför reservation 13 (m).

Motionen

I motion 2005/06: MJ240 (m) föreslås en översyn av miljöbalkens klassning av miljöfarlig verksamhet och att bestämmelserna om muddring utformas så att kostnaderna blir så rimliga att det viktiga båtlivet längs vår långa kust kan bestå.

Utskottets ställningstagande

Ett yrkande med motsvarande innehåll behandlades av utskottet i betänkande 2004/05:BoU4 och utskottet uttalade då följande.

Liksom motionärerna anser bostadsutskottet att kostnaderna för muddring bör vara rimliga och inte onödigt höga. Frågorna förtjänar att på olika sätt uppmärksammas. Utskottet saknar underlag för att för sin del kunna konstatera att gällande regelverk för tillstånd till muddring skulle ha sådana brister att riksdagen nu bör ta initiativ till förändringar. Mot denna bakgrund avstyrker utskottet förslaget.

I detta sammanhang kan nämnas att Naturvårdsverket nyligen till regeringen överlämnade rapporten Anmälningspliktiga vattenverksamheter, tillsynsmyndigheter, avgifter. Rapporten innehåller bl.a. förslag som kan komma att påverka prövningarna av muddringar. Dessutom har Miljöbalkskommittén i sitt slutbetänkande Miljöbalken; miljökvalitetsnormer; miljöorganisationerna i miljöprocessen och avgifter (SOU 2005:59) behandlat frågan om avgifter för prövning och tillsyn och då konstaterat att det bl.a. behövs en ändring av avgifterna för vattenverksamheter och att man bör överväga att införa fasta prövningsavgifter för olika typer av projekt både vid tillståndsprövning och vid föreslagna kommande prövningar av anmälningsärenden. Rapporten och slutbetänkandet bereds för närvarande inom Regeringskansliet. Med hänsyn till den koppling detta arbete har till den i motionen aktualiserade frågan anser utskottet att regeringens ställningstagande bör avvaktas. Något tillkännagivande avseende behovet av en översyn av miljöbalken i enlighet med motionsförslaget anses därför inte behövas i nuläget. Motionsförslaget avstyrks därför av utskottet.

Utrivning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsförslaget om utrivning.

Motionen

Enligt motion 2005/06:Bo306 (s) behöver reglerna som rör talerätt angående utrivning ändras för att möjliggöra att utrivningar kommer till stånd även i situationer då underhållsansvariga saknas.

Utskottets ställningstagande

Utrivning innebär borttagande av en vattenanläggning utan att någon annan sätts i stället. Behöriga att ansöka om utrivning är anläggningens ägare eller den som i övrigt ansvarar för dess underhåll. Enligt 24 kap. 3 och 7 §§ miljöbalken kan Kammarkollegiet m.fl. ansöka om att ett tillstånd till ett vattenföretag skall förklaras förverkat. I samband med detta kan miljödomstolen enligt 24 kap. 4 § första stycket miljöbalken förordna om utrivning. Miljödomstol kan också med stöd av andra stycket i samma paragraf – till skydd för allmänna intressen – medge staten, en kommun eller ett vattenförbund att utriva en vattenanläggning på den underhållsskyldiges bekostnad. Det finns således i dag vissa möjligheter för det offentliga att väcka talan i syfte att få till stånd en utrivning, dvs. överföring av underhållsansvaret på annan. Frågan är om det behövs ytterligare bestämmelser. Denna fråga är starkt förknippad med frågan om den framtida prövningen av vattenverksamhet och bör inte ses isolerad.

Systemet för prövning av vattenärenden är, som nämnts ovan, föremål för överväganden inom Regeringskansliet. Eftersom beredning pågår inom Regeringskansliet av bl.a. Miljöbalkskommitténs betänkande rörande den framtida instansordningen för vattenärenden, och Naturvårdsverkets rapport angående vattenverksamhet är utskottets bedömning att regeringens kommande ställningstaganden bör avvaktas. Motion 2005/06:Bo306 (s) avstyrks därför.

Nationalstadsparker

Nationalstadsparken

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsförslagen som rör nationalstadsparken.

Jämför reservationerna 14 (c) och 15 (mp) samt särskilt yttrande 2 (fp).

Motionerna

I tre motioner väcks förslag som rör nationalstadsparken Ulriksdal–Haga–Brunnsviken–Djurgården.

I motion 2005/06:Bo227 (mp) föreslås

- en utredning om Ekoparken avseende bl.a. gränser och buffertzoner (yrkande 1),
- ett moratorium för nya bebyggelseplaner i Ekoparken (yrkande 2),
- en analys av hoten mot Ekoparken (yrkande 3) och
- ett stärkt skydd av Ekoparken (yrkande 4).

Enligt motion 2005/06:Bo240 (c) yrkande 1 krävs förtydligande avseende statens ansvar för vård och skydd.

I motion 2005/06:Bo283 (c) yrkas

- ett stärkt skydd för nationalstadsparker (yrkande 1),
- en talerätt för ideella miljöföreningar i frågor om skydd och exploatering av nationalstadsparker (yrkande 2) och
- ett moratorium för exploateringsprojekt i nationalstadsparker (yrkande 3).

Utskottets ställningstagande

Förslag som rör nationalstadsparken Ulriksdal–Haga–Brunnsviken–Djurgården har behandlats av utskottet tidigare år. Vid sitt senaste ställningstagande (bet. 2004/05:BoU4) uttalade utskottet bl.a. följande.

Regeringen gav i november 2003 Länsstyrelsen i Stockholms län i uppdrag att, i samarbete med berörda kommuner, markägare och förvaltare och efter samråd med andra aktörer, utarbeta ett program för samordnad förvaltning, skötsel och utveckling av nationalstadsparken Ulriksdal–Haga–Brunnsviken–Djurgården. Länsstyrelsen skall redovisa uppdraget senast den 31 december 2005. Arbetets uppläggning och vunna erfarenheter skall redovisas i en delrapport senast den 31 december 2004.

Utskottet finner att utfallet av det uppdrag som har getts till Länsstyrelsen i Stockholms län bör avvaktas och att det saknas tillräckliga skäl för att gå motionärerna till mötes.

Länsstyrelsens arbete har försenats något, och en redovisning kan förväntas senast den 30 april 2006. Utskottet anser att denna redovisning och regeringens ställningstaganden med anledning av redovisningen har sådan betydelse för prövningen av yrkandena i sak att motionsförslagen inte bör tillstyrkas i nuläget.

Ny nationalstadspark

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsförslaget om att inrätta en ny nationalstadspark.

Jämför särskilt yttrande 2 (fp).

Motionen

I motion 2005/06:Bo201 (fp) yrkas att Slottsskogen i Göteborg skall utses till nationalstadspark.

Utskottets ställningstagande

Frågan om Slottsskogen med omgivande områden skall utses till nationalstadspark har behandlats av utskottet vid flera tidigare tillfällen (senast i bet. 2004/05:BoU4). Utskottet har då konstaterat att det inte har funnit tillräckliga skäl att ställa sig bakom ett sådant förslag.

Inget har framkommit i motionen som ger utskottet anledning att ändra ståndpunkt i denna fråga. Motionsförslaget avstyrks därför.

Övriga frågor som rör naturresurser

Vattenförsörjning som riksintresse

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsförslaget om vattenförsörjning som riksintresse.

Jämför reservation 16 (kd, c).

Motionen

I motion 2005/06:MJ596 (kd) yrkande 27 föreslås att områden som är viktiga för vattenförsörjningen skall kunna anges som riksintresse. Vattentäkterna är dåligt skyddade i dag, och det behövs en ändring i miljöbalken

för att kunna skydda dessa täkter. Eftersom Miljöbalkskommittén inte lämnade förslag i frågan om riksintressen bör regeringen tillsätta en utredning som explicit skall se på denna frågeställning.

Utskottets ställningstagande

Motsvarande yrkande har framförts tidigare och behandlats av utskottet i betänkande 2004/05:BoU4. Av betänkandet framgår följande.

Det ankommer på vissa myndigheter att efter samråd med Boverket inom sitt ansvarsområde lämna uppgifter till länsstyrelserna om områden som de bedömer vara av riksintresse enligt 3 kap. MB. Naturvårdsverket ansvarar för områden av riksintresse för anläggningar för vattenförsörjning och Sjöfartsverket m.fl. för områden av riksintresse för kommunikationer (2 § förordningen [1998:896] om hushållning med mark- och vattenområden m.m.).

Enligt utskottets mening föreligger det inte tillräckliga skäl för riksdagen att ta initiativ i de av motionärerna aktualiserade frågorna.

Inget har framkommit som ger utskottet anledning att ändra ståndpunkt i denna fråga. Motionsförslaget avstyrks därför.

Betesrätt vid fåbodbruk

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsförslaget rörande betesrätt vid fåbodbruk.

Jämför reservation 17 (fp, kd, v, c).

Motionen

Enligt motion 2005/06:MJ594 (kd) yrkande 24 bör regeringen lägga fram förslag till lag om betesrätt vid fåbodbruk. Motionärerna anför att värdefulla kultur- och naturmiljövärden hotar att försvinna om inte säterkulturen stimuleras. Fåbodbruket spelar en viktig roll när det gäller att uppfylla Sveriges nationella och internationella åtaganden inom miljövård, naturvård och biologisk mångfald. För att säkra fåbodbrukets rättigheter föreslås att en lag om betesrätt vid fåbodbruk införs. En sådan lag kan ta sin utgångspunkt i betänkandet Betesrätt vid fåbodbruk m.m. (SOU 2003:116).

Utskottets ställningstagande

Utskottet har tidigare behandlat motioner med motsvarande innehåll. I betänkande 2005/06:BoU5 uttalade utskottet bl.a. följande.

Utredningen om rätt till bete vid fåbodbruk och annan småskalig djurhållning lämnade sitt betänkande Betesrätt vid fåbodbruk m.m. (SOU 2003:116). Enligt utredningsförslaget bör fåbodkulturen bevaras och stärkas. Utredaren har koncentrerat sitt arbete på fåbodbruket och vissa

andra företagsformer som bedriver djurhållning enligt gammal tradition och sedvana. Därmed avses bl.a. att djuren betar fritt på ostängslad skogsmark.

Utredaren anser att det behövs lagbestämmelser för att framför allt det fria skogsbetet skall kunna fortsätta.... Av ett frågesvar den 1 februari framgår att betänkandet remissbehandlats och att förslaget för närvarande bereds inom Regeringskansliet. Vidare framgår av svaret att denna beredning tyvärr har försenats men att regeringen har ambitionen att återkomma med en proposition så snart som möjligt. Inom Regeringskansliet bereds för närvarande även flera andra frågor som berör fäbodbrukets förutsättningar, bl.a. med anknytning till jaktlagstiftningen och utarbetandet av ett nytt landsbygdsprogram.

Enligt utskottets bedömning bör den pågående beredningen avvaktas, varför motionen avstyrks.

Utskottet vidhåller sin tidigare uppfattning, varför motionen avstyrks.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Lokaliseringsfrågor avseende vindkraftsutbyggnad, punkt 1 (m)

av Marietta de Pourbaix-Lundin (m), Carl-Axel Roslund (m) och Ewa Thalén Finné (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:N307 yrkande 9 och 2005/06:Bo300 yrkande 13 i denna del och bifaller delvis motion 2005/06:Bo231.

Ställningstagande

En bra och ekonomiskt sund energiförsörjning för Sverige bygger på att de olika energislagen får konkurrera på lika villkor och stå för sina egna kostnader. Även el från förnybara energikällor bör produceras utan omfattande subventioner och särregleringar. Vindkraftens utbyggnad skall ske på dess egna meriter. Vi anser därför att det inte behövs några nationella planeringsmål för vindkraftens utbyggnad. Inte heller skall vindkraften främjas genom att vissa områden hävdas som riksintressen. Skall staten peka ut områden av riksintresse inom energiområdet bör det vara över den totala energiproduktionen som staten anser behöver produceras inom Sverige.

Vi vill också lyfta fram frågeställningarna runt lokalisering. Det är många intressen och intressenter som skall enas. I dagsläget upplever bl.a. många grannar och angränsande kommuner att inte tillräcklig hänsyn tas till andra intressen. Vår uppfattning är att regler och riktlinjer bl.a. vad det gäller bullernormer behöver ses över, såsom vi anger i vår motion 2005/06:Bo300 i den delen. Vi föreslår därför att riksdagen skall tillkännage för regeringen som sin mening vad vi med anledning av de moderata motionerna framför om att vindkraften inte skall främjas genom att man pekar ut vissa områden som riksintresse för vindkraft.

Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:N307 (m) yrkande 9 och 2005/06:Bo300 (m) yrkande 13 i denna del samt bifaller delvis motion 2005/06:Bo231 (m).

2. Lokaliseringsfrågor avseende vindkraftsutbyggnad, punkt 1 – motiveringen (fp)

av Nina Lundström (fp) och Lars Tysklind (fp).

Ställningstagande

Folkpartiets utgångspunkt är att anläggningar för energiproduktion skall underställas tydliga politiskt fastställda miljö- och säkerhetskrav. Sedan är det energiproducenterna som väljer vilken produktionsmetod som används inom dessa givna ramar. Vår förhoppning är att förnybara alternativ för energiproduktion, som t.ex. vindkraft, kommer att utgöra en växande andel av energiförsörjningen i framtiden.

Att peka ut områden av riksintresse för vindkraft innebär att detta intresse kan vägas mot andra riksintressen i en process som innebär dialog mellan olika intressenter, dels mellan länsstyrelserna och de olika centrala verk som har i uppgift att ange sina anspråk, dels mellan en enskild länsstyrelse och en kommun i samband med planläggning. Det är genom dialoger av detta slag som områden slutligen får sin avgränsning. Vår uppfattning är att de slutliga besluten bör tas på lokal nivå. Därför anser vi också att det i första hand är en kommunal fråga att avgöra vad som är lämplig användning av mark- och vattenområden inom en kommun.

Vindkraften skall emellertid inte särbehandlas utan den skall kunna utvecklas på egna meriter som en energikälla bland andra, och som en verksamhet bland andra i den fysiska planeringen.

3. Ansvaret för uttjänta vindkraftverk, punkt 3 (m, fp)

av Marietta de Pourbaix-Lundin (m), Nina Lundström (fp), Carl-Axel Roslund (m), Lars Tysklind (fp) och Ewa Thalén Finné (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Bo256 yrkande 17 och avslår motion 2005/06:Bo284.

Ställningstagande

Vi vill att ansvaret gällande kostnader, nedmontering och bortförande av vindkraftverk i samband med nedläggning av verksamheten utreds. Vi anser att det behövs ett ansvar för både återvinning och nedmontering av vissa typer av byggnationer såsom vindkraftverk, dvs. byggnader som säl-lan markägaren ansvarar för och där det finns en risk för att ägaren går i konkurs. Vi anser att sådana byggnationer bör omfattas av en återvinningsförsäkring eftersom de möjligheter att villkora tillstånd som finns i dag inte är tillräckliga.

Det bör ankomma på regeringen att låta utreda frågan som vi nu pekat på och till riksdagen återkomma med nödvändiga lagförslag avseende en försäkring av det aktuella slaget.

Vi föreslår att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad vi framför. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Bo256 (fp).

4. Krav avseende vindkraftsutbyggnad, punkt 4 (m)

av Marietta de Pourbaix-Lundin (m), Carl-Axel Roslund (m) och Ewa Thalén Finné (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:N307 yrkandena 6–8 och 2005/06:Bo300 yrkande 13 i denna del.

Ställningstagande

Utbyggnad av vindkraften bör kunna ske i Sverige, men det krävs förtydliganden i regelverk och större hänsyn vid lokalisering av anläggningar.

På alltfler platser märks i dag ett tydligt motstånd mot vindkraft från berörda närboende. Detta gäller inte minst i det tätbefolkade Skåne.

Det finns en rad problem kring vindkraften som måste belysas. Närboende till vindkraft kan störas av ett ”svoschande” buller och infraljud. Blinkande skuggeffekter från rotorbladen är ett annat bekymmer som inte bör negligeras. Dessutom är kunskaperna om hur fågelliv och fisk påverkas inte tillräckliga, fler studier behövs. Vindkraften kräver också nya elledningar för att koppla samman kraftverken med elnätet. Dessa ledningar är även de ett ingrepp i landskapet.

Vindkraftsparker på land eller till havs bör betraktas som industrietableringar. Därför är det viktigt att varje etablering av vindkraft genomgår en fullvärdig miljöprövning och att kommunen upprättar detaljplan. Man måste ta stor hänsyn till närboende, omgivande miljö och grannkommuner.

Vi anser att nationella minimiregler för respektavstånd mellan bebyggelse och vindkraft bör tas fram. Reglerna bör vara dispositiva, närboende skall kunna godkänna att minimiavstånd underskrids. Vidare vill vi ha en särskild gränsvärdesnorm för buller från vindkraftverk. Bullernormer för industriområden är inte lämpliga att följa när vindkraftverk byggs nära bostäder eller i rekreationsområdets närhet.

Utbyggnaden av vindkraft skall ske på dess egna meriter.

Vi föreslår att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad vi framför med anledning av m-förslagen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:N307 (m) yrkandena 6–8 och 2005/06:Bo300 (m) yrkande 13 i denna del.

5. Krav avseende vindkraftsutbyggnad, punkt 4 – motiveringen (fp)

av Nina Lundström (fp) och Lars Tysklind (fp).

Ställningstagande

Kraven på lokalisering av vindkraftverk skall överensstämma med de krav som ställs på motsvarande industrietablering. När det gäller vindkraft är påverkan på landskapsbilden och bullernivåer viktiga faktorer, där tydliga krav måste finnas.

Vi anser att det skall råda restriktivitet vid nyexploatering av nya kustområden för vindkraft på samma sätt som för nyexploatering av andra verksamheter, och att ingen utbyggnad skall ske förrän påverkan på växt- och djurlivet är helt klarlagd. Vid etablering av havsbaserade vindkraftverk är det också av största vikt att inte yrkesfisket påverkas negativt.

Kommunerna bör, liksom när det gäller mark- och vattenanvändningsfrågor i övrigt, ha ett väsentligt inflytande över vindkraftsutbyggnaden, bl.a. genom sitt planmonopol. Samtidigt bör det finnas ett visst utrymme för statlig kontroll, t.ex. vid kollisioner med riksintressen eller miljökvalitetsnormer. Vidare bör frågorna kunna komma under domstolsprövning, t.ex. vid överklagande av bygglov. Det bör således finnas en balans mellan kommunalt självbestämmande, statlig kontroll och rätten till överprövning som ger kommunen en viss handlingsfrihet också när det gäller vindkraftsutbyggnad.

Vi vill att vindkraften skall utvecklas genom likabehandling och inte särbehandling. Det gäller också regelverket för prövning av vindkraftsutbyggnader.

6. Åtgärder som påskyndar vindkraftsutbyggnaden, punkt 5 – motiveringen (m)

av Marietta de Pourbaix-Lundin (m), Carl-Axel Roslund (m) och Ewa Thalén Finné (m).

Ställningstagande

Vi anser att utbyggnad av vindkraft bör kunna ske i Sverige, men utbyggnaden skall ske på egna meriter och inte genom särskilda åtgärder. Resonemangen i dessa delar utvecklar vi närmare i reservationerna 1 och 4. Mot bakgrund härav anser vi att motionerna 2005/06:N338 (mp, -) yrkande 15 och 2005/06:Bo323 (s) bör avslås av riksdagen.

7. Åtgärder som påskyndar vindkraftsutbyggnaden, punkt 5 – motiveringen (fp)

av Nina Lundström (fp) och Lars Tysklind (fp).

Ställningstagande

Vi anser inte att vindkraftsutbyggnaden skall särbehandlas, vilket utvecklas närmare i reservationerna 2 och 5. Mot bakgrund härav anser vi att motionerna 2005/06:N338 (mp, -) yrkande 15 och 2005/06:Bo323 (s) bör avslås av riksdagen.

8. Åtgärder som påskyndar vindkraftsutbyggnaden, punkt 5 (mp)

av Helena Hillar Rosenqvist (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:N338 yrkande 15 och avslår motion 2005/06:Bo323.

Ställningstagande

Vindkraften kan stå för en väsentlig del av elproduktionen i Sverige. Som jämförelse producerade vindkraften i Tyskland 25 terawattimmar per år 2004, och ökar genom fortsatt utbyggnad. Sverige är ett större, blåsigare och mycket mindre tätbefolkat land än Tyskland.

Kostnaden för vindkraften är inte högre än att länder som Spanien och Indien anser sig ha råd med en mycket snabb utbyggnad. Den ökande storleken på vindkraftverk, annan teknisk utveckling och stordriftsfördelar vid tillverkningen gör att priserna sjunker. Vindkraft är på god väg att bli ett alternativ till kärnkraft och kolkraft i hela världen. Frågan är om Sverige skall bidra till denna utveckling eller motarbeta den.

Med nuvarande certifikatspriser är det lönsamt att bygga vindkraft. Ändå byggs inte mycket. Detta hänger dels samman med att certifikaten bara sträcker sig till 2010, dels att det råder för stor osäkerhet om framtida priser.

Systemet saboterades dessutom i början av flera kraftproducenter, däribland Vattenfall, som valde att betala böter i stället för att köpa certifikat. Genom certifikatssystemet eller på annat sätt måste vindkraften få så stabila ekonomiska förutsättningar att bankerna vågar ge lån åt vindkraftsbyggen så att byggandet äntligen tar fart.

Vindkraften är inte bara beroende av stabila ekonomiska förutsättningar. Ett minst lika stort problem är långa handläggningstider och oförutsägbara resultat av planprocessen. Detta är tydligen inte ett problem i Danmark,

som har tio gånger mer vindkraft på en tiondel så stor yta, eller i Tyskland eller Spanien. Jag vill se en snabb utredning av vad som kan göras för att få en snabbare, enklare och mer förutsägbar prövning utan att detta går ut över natur- och kulturvårdsintressen eller de närboendes rättigheter.

Jag föreslår att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad jag framför med anledning av motion 2005/06:N338 (mp, -) yrkande 15. Det innebär att motion 2005/06:Bo323 (s) blir delvis tillgodosedd.

9. Omprövning av vattendomar, punkt 6 (v, c, mp)

av Owe Hellberg (v), Rigmor Stenmark (c), Sten Lundström (v) och Helena Hillar Rosenqvist (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:MJ520 yrkande 3 och avslår motionerna 2005/06:MJ596 yrkande 23 och 2005/06:Bo235.

Ställningstagande

Med anledning av de många översvämningarna kring många reglerade vattendrag med deras dammar och kraftstationer har vattenlagstiftningen diskuterats flitigt under ett antal år. Även för mindre vattendrag, och för riket mindre ekonomiskt viktiga kraftanläggningar, kan äldre vattendomar vålla stora bekymmer och olägenheter t.ex. för de boende i området. Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet avseende efterlevnaden av gällande vattendomar. Den har ingen möjlighet att påverka kraftverksamheten så länge den håller sig inom ramen för gällande vattendom. Om vattendomen påtagligt strider mot dagens kunskaper och motverkar intressen avseende t.ex. naturvårds- och miljöintressen, bör en sådan vattendom kunna ändras.

Äldre vattendomar har inte sällan hög acceptans vad gäller nivåskillnader i de vattendrag som innefattas. Det innebär t.ex. att en sjö kan höjas och sänkas med 2 meter. Vattenmagasinet, dvs. sjön eller sjöarna, fylls på under hösten, tappas sedan maximalt under vinterhalvåret, fylls upp igen under våren eller sommaren osv. Detta "hissande" leder till stor olägenhet för de människor som bor i närheten av berörda vattendrag. Det skadar dessutom djur- och växtlivet i den strandnära miljön. Torrläggning nedanför kraftstationen eller torrläggning av kanalsystem m.m. kan medföra olägenheter i form av lukt osv. Äldre vattendomar kan också innebära att olika kraftstationer omöjliggör för vandrande fiskar, som t.ex. lax och ål, att vandra upp och ned i sin naturliga miljö.

Det är rimligt att även sådana vattendomar kan ändras så att det kan åläggas tillståndshavaren att med t.ex. laxtrappor återge vandrande fiskarter sin naturliga miljö och möjlighet att vandra till fortplantning.

Vi föreslår att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad vi framför. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:MJ520 (v) yrkande 3. Detta innebär att motion 2005/06:MJ596 (kd) yrkande 23 kan anses delvis tillgodosedd. Motion 2005/06:Bo235 (m), som också gäller omprövning av vattendomar, har dock en helt annan inriktning än v-motionen och bör enligt vår uppfattning avslås av riksdagen.

10. Omprövning av vattendomar, punkt 6 (m)

av Marietta de Pourbaix-Lundin (m), Carl-Axel Roslund (m) och Ewa Thalén Finné (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Bo235 och avslår motionerna 2005/06:MJ520 yrkande 3 och 2005/06:MJ596 yrkande 23.

Ställningstagande

Vattenkraften är otvetydigt Sveriges viktigaste energislag; det är ett rent, förnybart, inhemskt och kostnadseffektivt energialternativ som i dag utgör nära hälften av landets elproduktion. Vattenkraften är också förutsättningen för att vårt energisystem skall fungera effektivt, eftersom det är en reglerbar energikälla. Det är avgörande för vårt välfärdssamhälle att vattenkraftens produktionskapacitet bevaras.

Det finns emellertid flera faktorer som hotar vattenkraftens framtid, inte minst handlar det om omprövningar av villkor för vattendomar. Miljöbalkens regler för dessa omprövningar är omfattande och komplexa. Förutom miljöbalken har andra förändringar påverkat så att fler omprövningar kan förväntas, t.ex. skapandet av nya vattenmyndigheter. Experter är överens om att förutsättningarna för omprövningar kraftigt vidgats i jämförelse med den gamla vattenlagen. Praxis visar att många omprövningar sker med hänvisning till det särskilda skyddet för fisket, vilket ofta resulterat i höjningar av minimivattenföringen, som i sin tur minskar elproduktionen.

Omfattande samhällsekonomiska förluster står för dörren om inte omprövningarna av vattendomar görs på ett sådant sätt att vattenkraftens produktionsförmåga bevaras och i bästa fall effektiviseras. En översyn av miljöbalken och andra bestämmelser bör därför genomföras i syfte att säkerställa ett bevarande av vattenkraftens totala produktionskapacitet.

Vi anser inte att det finns skäl att se över villkoren och möjligheterna för omprövning av vattendomar med den inriktning som efterfrågas i motionerna 2005/06:MJ520 (v) yrkande 3 och 2005/06:MJ596 (kd) yrkande 23.

Vi föreslår att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad vi framför. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Bo235 (m) och avslår övriga motionsförslag som rör omprövning av vattendomar.

11. Omprövning av vattendomar, punkt 6 (kd)

av Ragnwi Marcelind (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:MJ596 yrkande 23 och avslår motionerna 2005/06:MJ520 yrkande 3 och 2005/06:Bo235.

Ställningstagande

Vattendragen bör åter bli miljöer för vandrande fiskarter som lax, laxöring och ål. Vi vill understryka den brist på strömmande vatten som i dag råder. Många arter som är beroende av biotopen strömmande vatten återfinns bland hotade arter. I flertalet större vattendrag spärrar fördämningar för vattenkraft vägen för lax och öring. Gamla dammar och rester från flottningsperioden utgör dessutom stora miljöhinder som måste undanröjas. Här finns även frågan hur konflikten mellan kulturvärden och naturvärden skall lösas. Naturlaxen är hotad och bl.a. den stora Siljansöringen är snart utrotad. Omfattande åtgärder när det gäller att undanröja olika typer av vandringshinder krävs för att nå målen. Kostnaderna för en miljöanpassning av vattenkraften är avsevärda och sannolikt underskattade. Skall målen nås är det angeläget att alla parter som på något sätt nyttjar resursen strömmande vatten mer aktivt tar sitt ansvar och blir delaktiga i en sådan process.

Vattenkraftsregleringen har medfört att det på vissa ställen inte finns någon fiskväg förbi vattenkraftverken. Även om det finns förbiflöden är det inte ovanligt att fisk skadas vid passagen. Kraftverksinnehavarna är därför i många fall skyldiga att kompensationsodla fisk, som sedan märks och sätts ut nedströms kraftverket.

Enligt min mening bör det finnas förbiflöde vid alla kraftverk. Det innebär att de utbyggda älvarna bör förses med erforderliga laxtrappor och vandringsvägar för ål i de fall sådana inte finns.

I de fall anordningar för fiskens vandringar inte finns anlagda förutsätter tillkomsten av sådana att den vattendom som reglerar den aktuella vattenkraftsanläggningen kan omprövas. Bostadsutskottet (bet. 2002/03:BoU3) har uttalat att det finns anledning att se över frågan om hur beho-

vet av förbiflöden i befintliga vattenkraftverk kan tillgodoses och som en del i detta hur ändamålsenliga reglerna för omprövning av vattendomar är i sammanhanget. Det bör därför ankomma på regeringen att snarast ta de initiativ som krävs för att se över möjligheten att ompröva vattendomar för dessa ändamål. Detta blir nödvändigt för att kunna genomföra de åtgärdsprogram som föranleds av EU:s ramdirektiv för vatten. Den nu förordade översynen måste snarast komma till stånd. Jag är också restriktiv till fortsatt utbyggnad av vattenkraftverk. Jag anser att strömmar och vattendrag skall restaureras där uppförda dammar inte längre fyller någon funktion.

Det har inte framkommit tillräckliga skäl för att bifalla motionerna 2005/06:MJ520 (v) yrkande 3 och 2005/06:Bo235 (m).

Jag föreslår att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad jag framför med anledning av kd-motionen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:MJ596 (kd) yrkande 23. De övriga motionerna som rör omprövning av vattendomar bör avslås av riksdagen.

12. Åtgärder till förmån för fiske, punkt 7 (s)

av Anders Ygeman (s), Lilian Virgin (s), Siw Wittgren-Ahl (s), Maria Öberg (s), Mariam Osman Sherifay (s), Gunnar Sandberg (s) och Leif Jakobsson (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed avslår riksdagen motionerna 2005/06:MJ355 yrkande 1, 2005/06:MJ520 yrkande 2 och 2005/06:Bo210.

Ställningstagande

Det är sedan en lång tid tillbaka en lagreglerad skyldighet för den som bedriver eller har för avsikt att bedriva vattenverksamhet som skadar fisket att kompensera skadan antingen genom åtgärder eller genom att betala en särskild fiskeavgift. Vid bedömningen av kompensationsåtgärder i samband med sådana verksamheter bör man ta hänsyn till främjandet av fisket och miljö kvalitetsmål, bl.a. målet Levande sjöar och vattendrag och det nya sextonde miljömålet Ett rikt växt- och djurliv. När det gäller valet av åtgärder i det enskilda fallet kan också vattenkvaliteten ha betydelse. På så sätt finns det en koppling till genomförandet av EG:s ramdirektiv för vatten (2000/60/EG) som nu införlivats i svensk lagstiftning och som skall genomföras i praktiken. Viktiga moment i detta arbete är att kartlägga bl.a. vattenkvalitet, ta fram förvaltningsplaner och åtgärdsprogram.

Ett bra beslutsunderlag är viktigt för att bedöma lämpliga åtgärder. Trots ett flertal utredningar under senare år, bl.a. av Fiskeriverket, kan konstateras att kunskapsläget behöver förbättras när det gäller vattenkvalitet, omfattningen av omprövningar och tillsyn avseende vattenverksamheter och lämpliga åtgärder för att bl.a. effektivisera arbetet och nå önskvärda resultat. Regeringen har i sin skrivelse 2005/06:171 Vissa fiskeripolitiska frågor aviserat att den har för avsikt att vidta åtgärder för att komma till rätta med dessa problem. Exempelvis kommer regeringen att ge Fiskeriverket i uppdrag att analysera samhällsekonomiska, genetiska och ekologiska effekter av utsättning av smolt och ål genom kompensationsåtgärder samt utvärdera möjligheterna till alternativa kompensationsåtgärder.

Medvetenheten är stor om att medgivanden till att bedriva vattenverksamheter kräver kompensationer av olika slag i fall då fisken och fisket kan skadas. Olika lösningar kan väljas i de enskilda fallen och valet av lösning kan behöva ses i ett brett perspektiv. Bedömningen av vad som är lämpliga åtgärder då fisket skadas förändras dessutom i takt med att nya tekniker utvecklas.

Utgångspunkten för det fortsatta arbetet skall naturligtvis vara att främja lösningar som säkrar fisket. Det är väsentligt att man i detta arbete tar till vara den utveckling som sker så att man inte omedvetet riskerar att binda upp sig för en viss lösning. Exempelvis har s.k. omlöp, dvs. en fiskväg liknande en svagt strömmande bäck, gjort att förutsättningarna för att ta initiativ till omprövningar av vattendomar har ökat. Skälen till detta är bl.a. att det är billigare att anlägga s.k. omlöp än fisktrappor och att fiskens överlevnadsprocent är högre, vilket gynnar den naturliga reproduktionen.

Det finns möjligheter i dag att med stöd av miljöbalken ge regleringsföretag i uppdrag att vidta kompensationsåtgärder i samband med tillståndsprövning och omprövning av tillstånd. Ett alternativ i det enskilda fallet kan vara att regleringsföretagen får betala en särskild fiskeavgift som kan användas till åtgärder av olika slag.

Vi anser att de alternativ som i dag är lagreglerade bör användas för att skapa förutsättningar för fisket. Vi anser inte att det i nuläget är klarlagt att det är nödvändigt med regeländringar för att ställa krav på anläggande av laxtrappor och fungerande vandringsvägar, såsom motionärerna anför i motion 2005/06:MJ520 (v) yrkande 2. Det kan finnas andra alternativ för att nå det önskvärda resultatet. Utfallet av de av regeringen aviserade utredningarna bör därför avvaktas innan utskottet kan ta slutlig ställning i denna del. Förslaget i den aktuella motionen innebär också att regleringsföretagen skall åläggas att bygga laxtrappor och vandringsvägar i alla dammar och kraftverk så att fisken kan vandra fritt. Detta skulle innebära en ändrad princip för kompensatoriska åtgärder eftersom kompensationerna i nuläget avser åtgärder i det vatten som berörs av vattenverksamheten eller i angränsande vattenområde. Också en förändring av detta slag kräver en utredning för ett ställningstagande i sak till yrkandet. Med hänsyn till detta

och då det finns anledning att ytterligare utreda lämpliga former av kompensationsåtgärder innan slutlig ställning tas till generell styrning av formerna anser vi att utfallet av det av regeringen aviserade arbetet bör avvaktas. Motionsförslaget 2005/06:MJ520 (v) yrkande 2 bör därför inte leda till någon åtgärd från riksdagens sida. Motionsförslaget avstyrks därför.

Eftersom motionerna 2005/06:MJ355 (v) yrkande 1 och 2005/06:Bo210 (kd) kan anses ha samma syften som motion 2005/06:MJ520 (v) yrkande 2 avstyrks även dessa.

13. Muddring, punkt 8 (m)

av Marietta de Pourbaix-Lundin (m), Carl-Axel Roslund (m) och Ewa Thalén Finné (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:MJ240.

Ställningstagande

Miljöbalkens bestämmelser om hur muddring får utföras är mycket stränga och orsakar stora kostnader för en hamns ägare. Problemet i dag är att muddring blir klassad som miljöfarlig verksamhet, och detta medför onödiga kostnader vid förflyttning av sandmassor. Man måste på ett förenklat sätt kunna hantera och godkänna att de massor som drivit från havet in i hamnen åter får flyttas ut i havet, utan att detta skall klassas som miljöfarlig verksamhet. Kustkommunerna har mycket svårt att bära de ökande kostnaderna med dagens lagstiftning, men slutar man att muddra blir detta ytterligare ett dråpslag för den redan mycket pressade fiskerinäringen. Vi anser att miljöbalken bör ses över och att bestämmelserna om muddring utformas så att kostnaderna blir så rimliga att det viktiga båtlivet längs vår långa kust kan bestå.

Vi föreslår att riksdagen som sin mening tillkännager vad vi framför. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:MJ240 (m).

14. Nationalstadsparken, punkt 10 (c)

av Rigmor Stenmark (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:Bo227 yrkandena 1–4, 2005/06:Bo240 yrkande 1 och 2005/06:Bo283 yrkandena 1 och 3 samt avslår motion 2005/06:Bo283 yrkande 2.

Ställningstagande

Nationalstadsparken fyllde tio år i januari 2005. Den är unik i sitt slag för stadsmiljön. Den är unik i sitt slag också som ett försök eller en ambition att värna, vårda och säkra för framtida generationer ett rejält grönområde i en stadsmiljö. Under de år som förflutit har intressekonflikterna kommit och gått. Miljöbalken räddade området när det hotades av en ny trafikled. Miljöbalken har dock inte räddat området från att naggas i kanten av andra åtgärder. Elva år utan skötselplan och utan statliga medel, det är bokslutet över den tidigare förvaltningen. Djurgårdsförvaltningen kände hösten 2003 att nu fick det vara nog, nu måste någonting ske och presenterade för sin del ett förslag på hur man skulle kunna utveckla området. Inför en debatt i riksdagen den 28 november 2003 beslöt regeringen att ge Länsstyrelsen i Stockholms län ett uppdrag att ta fram ett program för samordnad förvaltning, skötsel och utveckling av nationalstadsparken. För detta arbete fick länsstyrelsen två år på sig – till december 2005. Tidpunkten för redovisning av uppdraget har nu flyttats fram till den 30 april 2006. Den senfärdighet eller totala brist på agerande som präglat hanteringen av nationalstadsparken kan måhända också bero på att staten inte är markägare i just det här området.

Man frågar sig om flera aktörer gör att staten känner sig handlingsförlamad när det gäller att ta ansvar, också ekonomiskt. Vi har alla kunnat ta del av att Länsstyrelsen i Stockholms län knappast haft resurser alls att genomföra någonting under de gångna åren. Här skiljer det sig de facto från övriga naturreservat och nationalparker, där ju staten går in och säkrar med skötselplaner men också med statliga medel och tar ansvar för utvecklingen och skötseln av området. Nationalstadsparken är unik och den är värd ett bättre öde än en valhänt och tveksam hantering. Det är viktigt att staten visar ett tydligt ansvarstagande, också ekonomiskt, för att säkra området för dagens och kommande generationer. Staten måste här precis som för nationalparker ta ett ansvar för helheten. Det är rimligt att staten tar ett ansvar utöver sitt eget förvaltaransvar, eftersom det är en nationalstadspark som är unik i både sin konstruktion och miljö. För detta krävs särskilda resurser.

Riksdagen bör tillkänna för regeringen som sin mening vad jag anför i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:Bo227 (mp) yrkandena 1–4, 2005/06:Bo240 (c) yrkande 1 och 2005/06:Bo283 (c) yrkandena 1 och 3.

15. Nationalstadsparken, punkt 10 (mp)

av Helena Hillar Rosenqvist (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Bo227 yrkandena 1–4 och avslår motionerna 2005/06:Bo240 yrkande 1 och 2005/06:Bo283 yrkandena 1–3.

Ställningstagande

I Stockholm finns världens första nationalstadspark, Ekoparken. Begreppet står för att man med ett ekologiskt synsätt skall bidra till en uthållig utveckling i Stockholm och samtidigt bevara en kunglig grön lunga med en mix av natur och kultur.

Ekoparken har en unik blandning av natur och kultur. Den utgör en ekologiskt viktig spridningskorridor för ett stort antal växter och djur. Av Upplands djur- och växtarter lever ca 3/4 i Ekoparken.

Ekoparken har också ett stort och varierat utbud av vackra hus och byggnader. Många av dessa är av högt arkitektoniskt värde, och flera hundra skyddas som byggnadsminnen. Ekoparken är ett viktigt rekreations- och friluftsområde för storstadens invånare. Cirka 15 miljoner människor besöker årligen Ekoparken.

Ekoparken är ständigt utsatt för hot från den expanderande staden. Den gröna parkmarken minskar med små och stora steg. Det är viktigt att Ekoparkens natur- och kulturvärden värnas och vårdas men också utvecklas.

Den särskilda lagstiftningen för Ekoparken har ökat skyddet för området, men hela tiden sker det dock intrång i parken och tas nya planer på bebyggelse som inkräktar på grönytorna. Konfliktsituationer uppstår mellan naturvård, kulturvård och friluftsentressen och planer på exploatering. Trots att lagen skall skydda mot ny bebyggelse i de fall den gör intrång i parklandskap eller naturmiljö görs det intrång gång på gång. Lagen verkar alltför lätt att förbigå. Det finns ett stort exploateringstryck på marken. Det finns flera exempel på det, äldreboendet vid Kattrumpstullen mitt emot Bellevue, kontorskomplexet längs med E4:an mitt emot Brunnsviken samt Säpos nya byggnad på polishögskolan vid Sörentorp i norra ändan av parken. Det finns ytterligare planer på studentbostäder vid Stora Lappkärsberget, exploatering vid Husarviken och bostadsplaner vid Värtavägen. Lagen kan uppenbarligen tolkas på olika sätt, och kommunerna tolkar den ofta till Ekoparkens nackdel. Det har då visat sig svårt att hävda och få gehör för natur- och kulturintressena. Med alla hoten som ovan beskrivits mot parken är det viktigt att nationalstadsparkens skyddande lagstiftning stärks, följs upp och efterlevs.

Detta behöver analyseras och utredas ytterligare, och regeringen bör lägga fram förslag på stärkt skydd.

Det är viktigt att arbetet med naturreservat drivs fram i enlighet med tidsplanen. Det är emellertid ofta ett problem att få till stånd reservatsbildningar i den omfattning som skulle krävas. Det finns svårigheter med att bilda kommunala reservat på statlig mark som behöver ses över. Det finns ingen övergripande skötselplan för parken. Regeringen har gett länsstyrelsen i uppdrag att göra en översyn av och föreslå åtgärder som kan utveckla parken och höja ambitionsnivån. Det är ett viktigt steg. Det stora problemet är dock att under tiden det utreds och funderas så fortsätter exploateringen och planerna på ny bebyggelse i parken. Därför behövs ett moratorium för alla nya planer tills översynen och aktuella utredningar är klara.

Trots att det finns samverkansorgan mellan kommuner och länsstyrelse har man i dag, elva år efter instiftandet, fortfarande inte fått klart med nationalstadsparkens exakta gränser. Det behövs en definition av de exakta gränserna och en plan för buffertzoner runt parken för att bryta dagens utveckling som innebär att bebyggelse kryper alldeles intill parkens gränser och menligt påverkar naturlivet i parken.

Det behövs en oberoende översyn av hur den offentliga natur- och kulturmiljövårdens organisation har förändrats sedan 1987 och hur graden av målpuffyllelse inom viktiga områden inom natur- och kulturmiljövården har utvecklats, och ideella organisationer skall beredas tillfälle att delta i arbetet.

Riksdagen bör tillkänna för regeringen som sin mening vad jag anför i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Bo227 (mp) yrkandena 1–4, motion 2005/06:Bo283 (c) yrkandena 1–3 blir delvis tillgodosedd och motion 2005/06:Bo240 (c) yrkande 1 avslås.

16. Vattenförsörjning som riksintresse, punkt 12 (kd, c)

av Ragnwi Marcelind (kd) och Rigmor Stenmark (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:MJ596 yrkande 27.

Ställningstagande

Vatten är vårt viktigaste livsmedel. Tillgången är riklig i Sverige. Vi har gott om råvatten. Vattentäkterna är dock fortfarande dåligt skyddade. Många kommuner har inte vederhäftiga vattenförsörjningsplaner. Två tredjedelar av vårt grundvatten är beroende av grusåsar. Grushushållningspla-

ner måste upprättas, regionalt och nationellt. Enligt vår mening behövs vidare en ändring av miljöbalken som innebär att områden som är viktiga för vattenförsörjningen, såsom grundvattenförekomster, ytvatten och viktiga grusområden som kan användas för konstgjord grundvattenbildning, skall kunna anges som riksintresse. Eftersom Miljöbalkskommittén inte utrett frågan om riksintressen, bör regeringen tillsätta en utredning just för denna frågeställning. Som riksintresse anges i dag bara områden som är viktiga för anläggningar för vattenförsörjningen.

Det är viktigt att vattentäkterna skyddas mot alla sorters föroreningar, både sådana som beror på olyckor och sådana som har sin orsak i urlakning av gifter via mark. Uppsökande verksamhet bör utvecklas för att minska risken att vatten med hög radonhalt utnyttjas i enskilda dricksvattenbrunnar.

Dagvattenledningssystemen har stora brister i många kommuner, vilket ökar belastningen betydligt på reningsverken. Hanteringen av avloppsvattnet är mycket resurskrävande och av det skälet bör denna användning av vatten minskas.

Riksdagen bör tillkänna för regeringen som sin mening vad vi nu har anfört. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:MJ596 (kd) yrkande 27.

17. Betersrätt vid fäbodbruk, punkt 13 (fp, kd, v, c)

av Ragnwi Marcelind (kd), Owe Hellberg (v), Nina Lundström (fp), Lars Tysklind (fp), Rigmor Stenmark (c) och Sten Lundström (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:MJ594 yrkande 24.

Ställningstagande

Fäbodbruket spelar en viktig roll när det gäller att uppfylla Sveriges nationella och internationella åtaganden inom miljövard, naturvard och biologisk mångfald. Fäbodarna var i äldre tid en livsnödvändig förutsättning för jordbruket. Kunskapen om fäbodkulturen är därför också en omistlig del i vårt kulturarv som riskerar att försvinna om inte fäbodbruket ges förutsättningar att fortleva.

En av de åtgärder som kan bidra till att säkra fäbodbrukets rättigheter är att införa en lag om betersrätt vid fäbodbruk. En sådan lag kan ta sin utgångspunkt i de förslag som lagts fram i betänkandet Betersrätt vid fäbodbruk m.m. (SOU 2003:116). Förslagen berör bl.a. de nuvarande bestämmelserna i ägofredslagen och innebär att det fria skogsbetet skall ges möjlighet att leva vidare.

Vi anser att riksdagen bör begära att regeringen snarast återkommer med ett förslag om en moderniserad lagreglering som säkrar fäbodbrukets fortbestånd. Regeringen bör också ta initiativ till att upprätta en nationell handlingsplan för bevarande av levande sätrar och fäboddar.

Vi föreslår att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad vi nu framför. Därmed bifaller riksdagen förslagen i motion 2005/06: MJ594 (kd) yrkande 24.

Särskilda yttranden

1. Yrkesfiskets intressen, punkt 2 (kd)

Ragnwi Marcelind (kd) anför:

Etablerandet av vindkraftsanläggningar till havs och i sjöar utgör ett av de allra allvarligaste hoten mot det kustnära fisket. Detta gäller fiske med såväl trålar och garn som med andra redskap. Uppförandet av vindkraftverk till havs planeras ske på grundområden, dvs. på de platser utanför kusten som utgör lek- och uppväxtområden för ett stort antal fiskslag. På några platser har utbyggnaden redan inletts. Både under själva byggnationen och genom senare påverkan av anläggningar i drift kommer det att förekomma avsevärda störningar med negativa effekter på fiskbestånden. Samma påverkan har annan verksamhet till havs, t.ex. utläggande av elkablar och gasledningar på havsbotten. Ett minimikrav är att, i de fall sådana kablar och ledningar måste dras fram genom områden med yrkesfiske, dessa grävs ned i havs- och sjöbotten. Yrkesfiskets intressen i denna fråga får inte förbigås.

Anläggningar för havsbaserad vindkraft bör inte utplaceras i områden där yrkesfisket skadas eller hindras.

2. Nationalstadsparken och Ny nationalstadspark, punkterna 10 och 11 (fp)

Nina Lundström (fp) och Lars Tysklind (fp) anför:

Folkpartiet har i flera motioner tagit upp betydelsen av grönområden i våra tätorter.

Modern forskning visar på entydiga samband mellan hälsa och omfattningen av umgänget med naturen. Det har visat sig att människor med närhet till naturen eller naturparker är friskare och hämtar sig snabbare efter sjukdom än de med längre avstånd. Rekreation och friluftsliv samt den biologiska mångfalden är starka argument för skyddet av grönområden i tätorter. Bildandet av nationalstadsparker är ett av de sätt samhället har för att skydda värdefulla grönområden.

En viktig förutsättning för nationalstadsparkens fortsatta existens och för inrättande av nya nationalstadsparker är att det finns en lokal förankring och en vilja att gemensamt ta ansvar för områdena utan att för den skull hindra utveckling.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2005

2005/06:MJ240 av Jan-Evert Rådström och Björn Hamilton (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om miljöbalkens klassning av miljöfarlig verksamhet.

2005/06:MJ355 av Lennart Beijer och Alice Åström (båda v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att det skall vidtas åtgärder för att säkra fri fiskvandring i Emån från mynningen upp till Ädelfors genom att fiskvägar byggs förbi kraftstationerna i Högsby, Blankaström, Järnforsen, Kvillsfors och Turefors, att problemet vid Emsfors löses och att utvandringen av fisk till Östersjön säkras.

2005/06:MJ451 av Annelie Enochson och Per Landgren (båda kd):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av att bevaka yrkesfiskets intressen vid planering av havsbaserade vindkraftverk.

2005/06:MJ520 av Owe Hellberg m.fl. (v):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ålägga regleringsföretagen att anlägga laxtrappor eller andra fiskvandringar i reglerade vattendrag.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om villkoren för omprövning av gamla vattendomar.

2005/06:MJ594 av Göran Hägglund m.fl. (kd):

24. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till lag om betesrätt vid fåbodbruk.

2005/06:MJ596 av Göran Hägglund m.fl. (kd):

23. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen snarast bör tillsätta en utredning för att utreda möjligheterna att ompröva äldre vattendomar i syfte att skapa förbifartsvägar för vandringsfisk.
27. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att en utredning bör tillsättas för att ge förslag på hur områden som är viktiga för vattenförsörjningen, såsom grund-

vattenförekomster, ytvatten och viktiga grusområden som kan användas för konstgjord grundvattenbildning skall kunna anges som riksintresse.

2005/06:N307 av Lars Lindblad m.fl. (m):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om miljö- och detaljplaneprovning vid vindkraftsetablering.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om nationella minimiregler för respektavstånd mellan bebyggelse och vindkraft.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en särskild gränsvärdesnorm för buller från vindkraftverk.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om nationella planeringsmål och riksintresseområden för vindkraftens utbyggnad.

2005/06:N338 av Maria Wetterstrand m.fl. (mp, -):

15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att en vindkraftsutredning tillsätts för att jämföra planlagtstiftningen i Sverige med den i Danmark, Tyskland och Spanien för att ge förslag på åtgärder som påskyndar utbyggnaden av vindkraft i Sverige.

2005/06:Bo201 av Eva Flyborg (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ge Slottsskogen med omgivande områden status som nationalstadspark.

2005/06:Bo210 av Gunilla Tjernberg (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att vidta de åtgärder som krävs för att förbättra fiskpassagen i Stornorrfors kraftverk.

2005/06:Bo227 av Mikaela Valtersson (mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av en utredning om Ekoparken vad gäller t.ex. gränser och buffertzoner.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av ett moratorium för nya bebyggelseplaner i Ekoparken.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av en analys av hoten mot Ekoparken.

4. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag på stärkt skydd för Ekoparken.

2005/06:Bo231 av Ewa Thalén Finné m.fl. (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att inte tillåta vindkraftverksetableringar i Öresund.

2005/06:Bo235 av Krister Hammarbergh och Per Bill (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om översyn av miljöbalken och andra bestämmelser i syfte att säkerställa ett bevarande av vattenkraftens produktionskapacitet.

2005/06:Bo240 av Kerstin Lundgren (c):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om statens särskilda ansvar för att vårda och värna vår enda nationalstadspark.

2005/06:Bo256 av Marie Wahlgren m.fl. (fp):

17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om införandet av återvinningsförsäkring för vissa typer av byggnationer.

2005/06:Bo283 av Kerstin Lundgren (c):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att skyddet för nationalstadsparker bör stärkas.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ideella miljöföreningar skall ha rätt att föra talan i frågor om skydd och exploatering av nationalstadsparker och deras randzoner.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ett moratorium för exploateringsprojekt i landets första nationalstadspark Ulriksdal–Haga–Brunnsviken–Djurgården införs.

2005/06:Bo284 av Sinikka Bohlin (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om producentansvar för vindkraftverk.

2005/06:Bo300 av Marietta de Pourbaix-Lundin m.fl. (m):

13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om villkoren för vindkraft.

2005/06:Bo306 av Ann-Kristine Johansson m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om dammar och andra vattenverksamheter.

2005/06:Bo323 av Karin Åström och Lennart Klockare (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vindkraft.